

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอีริค เบิร์น ที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพของนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ ซึ่งเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีชั้นปีที่ 1 ฝ่ายเดินเรือและฝ่ายช่างกลเรือ ซึ่งเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมการทดลองและได้คะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามทัศนคติชีวิต (A Life Position Scale) อยู่ในเกณฑ์ ฉันดี-เธอไม่ดี (I'm O.K.-You're not O.K.) ฉันไม่ดี-เธอดี (I'm not O.K.-You're O.K.) หรือฉันไม่ดี-เธอไม่ดี (I'm not O.K.-You're not O.K.) และได้คะแนนเฉลี่ยแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ มีจำนวน 20 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คนและกลุ่มควบคุม 10 คน กลุ่มทดลองเป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการฝึก 8 ครั้ง ครั้งละ 1.5-2 ชั่วโมง รวม 15.5 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. โปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอีริค เบิร์น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แบบสอบถามทัศนคติชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดทัศนคติชีวิตที่สร้างขึ้นโดยโบโฮลส์ท (Boholst, 2002)
3. แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บข้อมูลเปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน 2 ระยะ คือ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง และเก็บข้อมูลเพื่อติดตามผลกลุ่มทดลองต่อเนื่อง 4 สัปดาห์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ใช้การทดสอบแบบ Nonparametric แบบเป็นอิสระต่อกันและแบบจับคู่ ซึ่งผลการศึกษาสรุพบว่า

นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอีริก เบิร์น ภายหลังการทดลองมีคะแนนทัศนคติชีวิตต่อตนเองและคะแนนพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทัศนคติต่อผู้อื่นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับดี และมีพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ระยะก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับไม่ดี และมีพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์คะแนนทัศนคติต่อผู้อื่นยังสูงขึ้นกว่าเดิมอีก ส่วนคะแนนทัศนคติต่อตนเองและคะแนนพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนยังคงสูงขึ้นเช่นเดิม

เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพบว่าภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนทัศนคติต่อผู้อื่นและคะแนนพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่คะแนนทัศนคติต่อตนเองไม่แตกต่างกัน

สำหรับกลุ่มควบคุมมีคะแนนทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่น และมีคะแนนพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนไม่แตกต่างกันทั้งในระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับไม่ดี และมีพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอีริก เบิร์นมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องทัศนคติต่อตนเอง ทัศนคติต่อผู้อื่น และพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีทัศนคติต่อตนเองและผู้อื่นเพิ่มขึ้นจากระดับไม่ดีเป็นระดับดี และมีพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับสูง